

Országgyűlési képviselő

Iromány száma: **T/6699.**

Benyújtás dátuma: **2019-07-01 13:11**

Parlex azonosító: **V1VQ4YF40001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Tárgy: **Törvényjavaslat benyújtása**

Benyújtó: **Dr. Keresztes László Lóránt (LMP), Csárdi Antal (LMP), Demeter Márta (LMP), Hohn Krisztina (LMP), Schmuck Erzsébet (LMP), Ungár Péter (LMP)**

Törvényjavaslat címe: **A gazdasági érdekérvényesítés nyilvánosságáról és a lobbisták nyilvántartásáról, a korrupciós finanszírozási illetékről, valamint egyes törvények antikorrupciós tárgyú módosításáról**

Tisztelt Elnök Úr!

Az Alaptörvény 6. cikkének (1) bekezdése alapján „**a gazdasági érdekérvényesítés nyilvánosságáról és a lobbisták nyilvántartásáról, a korrupciós finanszírozási illetékről, valamint egyes törvények antikorrupciós tárgyú módosításáról**” címmel a mellékelt törvényjavaslatot kívánom benyújtani.

2019. évi törvény

a gazdasági érdekérvényesítés nyilvánosságáról és a lobbisták nyilvántartásáról, a korrupciós finanszírozási illetékről, valamint egyes törvények antikorrupciós tárgyú módosításáról

Az Országgyűlés az állami működés átláthatóbbá tétele, a közös társadalmi felelősségvállalás megteremtése, továbbá a korrupció elleni küzdelem erősítése érdekében a következő törvényt alkotja:

I. Fejezet

A gazdasági érdekérvényesítés nyilvánossága és a lobbisták nyilvántartása

1. Hatály, fogalmak

1. §

(1) E törvény hatálya kiterjed a közhatalmi döntések előkészítése során kifejtett gazdasági érdekérvényesítési tevékenység minden formájára, valamint a megbízás alapján, ellenérték fejében gazdasági érdekérvényesítési tevékenységet folytató személyek (a továbbiakban: lobbisták) nyilvántartására.

(2) E törvény alkalmazásában

a) gazdasági érdekérvényesítés: a közhatalmi döntés tartalmának gazdasági célú befolyásolására irányuló tevékenység,

b) közhatalmi döntés: az Országgyűlés, a Kormány, a Kormány tagjai, az önálló szabályozó szerv, az autonóm államigazgatási szerv, a helyi önkormányzat, a nemzetiségi önkormányzat, a közalapítvány, a köztestület, ezek szervei, tagjai vagy tisztségviselői, továbbá az ezek vezetése, irányítása, felügyelete vagy tulajdonosi joggyakorlása alá tartozó szervek vagy személyek feladat- és hatáskörébe tartozó döntés, ideértve az Európai Unió intézményeiben, más nemzetközi szervezetben vagy kétoldalú államközi kapcsolatokban képviselt magyar álláspont tartalmának meghatározását is,

c) gazdasági célú befolyásolás: a gazdasági forgalomban részt vevő vagy részt venni kívánó jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet vagy természetes személy vagyoni helyzete, illetve üzleti lehetőségei kedvező alakulásának előmozdítása, helyzetének fenntartása vagy hátrányos alakulásának megakadályozása érdekében kifejtett tevékenység, függetlenül attól, hogy az azt végző személy a tevékenységet saját maga vagy más érdekében végzi.

d) lobbista: az a természetes személy, aki gazdasági érdekérvényesítést vagy közhatalmi döntés tartalmának befolyásolására irányuló egyéb tevékenységet ellenérték fejében magánszemély vagy közhatalmat nem gyakorló szervezet munkáltató foglalkoztatottjaként, illetve azok megbízottjaként folytat;

e) lobbiszervezet: az a jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, amely gazdasági érdekérvényesítést vagy közhatalmi döntés tartalmának befolyásolására irányuló egyéb tevékenységet ellenérték fejében magánszemély vagy közhatalmat nem gyakorló szervezet megbízottjaként folytat, ideértve a tagjainak képviselőjében eljáró gazdasági érdekképviselőt is.

2. Általános rendelkezések

2. §

(1) A gazdasági érdekérvényesítésre vonatkozó, az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény alapján egyébként közérdekű adatnak nem minősülő adatok közérdekből nyilvánosak.

(2) A gazdasági érdekérvényesítésre vonatkozó adat megismerésére iránti igény teljesítése a döntés meghozását követően az adat döntéselőkészítő jellegére tekintettel nem tagadható meg.

3. §

(1) A közhatalmi döntés meghozatalában, illetve annak előkészítésében feladat- és hatásköre szerint részt vevő vagy közreműködő személy – ideértve az Országgyűlésben, a helyi önkormányzat képviselő-testületében vagy a nemzetiségi önkormányzat testületében képvisellel rendelkező párt vagy más társadalmi szervezet tisztségviselőit – a felé irányuló gazdasági érdekérvényesítésről, valamint az általa lobbistával vagy lobbiszervezettel folytatott bármely kommunikáció tartalmáról emlékeztetőt készít.

(2) Nem kell emlékeztetőt készíteni

a) a jogszabály alapján működtetett érdekegyeztetési mechanizmusok során végzett gazdasági érdekérvényesítésről, ha az arról közzétett jegyzőkönyv, emlékeztető vagy összefoglaló a (3) bekezdés szerinti adatokat tartalmazza,

b) az ügyfélnek vagy képviselőjének a közigazgatási hatósági eljárás során a hatóságnál tett nyilatkozatairól vagy egyéb eljárási cselekményeiről.

(3) Az emlékeztető tartalmazza az (1) bekezdésben meghatározott személy megjelölését a beosztásával együttesen, a gazdasági érdekérvényesítést folytató személy megjelölését, a gazdasági érdekérvényesítéssel érintett közhatalmi döntés megjelölését, a gazdasági érdekérvényesítés célját és tartalmát, a gazdasági érdekérvényesítés részét képező tevékenység idejét és helyét, továbbá a gazdasági érdekérvényesítést végző személy által átadott vagy más módon eljuttatott iratok felsorolását.

(4) Az emlékeztetőben található adatok esetében minősítéssel védhető közérdeknek kizárólag a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény 5. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott érdekek minősülnek.

(5) Kormányrendelet az emlékeztető további kötelező tartalmi elemeit is meghatározhatja.

(6) Az emlékeztető, valamint a gazdasági érdekérvényesítés során a közhatalmi szerv döntésének meghozatalában, illetve annak előkészítésében feladat- és hatásköre szerint részt vevő vagy közreműködő személyhez eljuttatott valamennyi irat – ideértve az elektronikus úton eljuttatott iratokat is – nem selejtezhető, maradandó értékű iratnak minősül.

(7) Az emlékeztetőt a gazdasági érdekérvényesítésnek minősülő tevékenység folytatását, illetve folyamatban lévő döntéselőkészítés esetén a döntés meghozását követő öt munkanapon belül a közhatalmi döntés meghozatalára hatáskörrel rendelkező szerv honlapján közzé kell tenni.

(8) A törvényjavaslat előkészítése során készült emlékeztetőt az előterjesztő a törvényjavaslat indokolásának részeként hozza nyilvánosságra.

4. §

(1) Az országgyűlési képviselő, a helyi önkormányzat képviselő-testületének tagja, a jegyző, a nemzetiségi önkormányzat testületének tagja, az állami vezető, a kormánybiztos, a miniszterelnöki biztos, a miniszteri biztos, a fővárosi és megyei kormányhivatal kormány megbízottja, főigazgatója és igazgatója, a központi államigazgatási szerv vezetője és helyettese, valamint a központi államigazgatási szerv területi szervének vezetője és helyettese kormányrendeletben meghatározott adattartalommal nyilvántartást vezet az e minőségében – az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szervek és személyek kivételével – bármely személlyel, illetve szervezet képviselőjével tartott találkozásjáról.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott nyilvántartásra, illetve az annak részét képező adatokra az 3. § rendelkezéseit alkalmazni kell.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott nyilvántartást az országgyűlési képviselő esetében az Országgyűlés, a helyi önkormányzat képviselő-testületének tagja és a jegyző esetében a helyi önkormányzat, az állami vezető, a kormánybiztos, a miniszterelnöki biztos, a miniszteri biztos, a fővárosi és megyei kormányhivatal kormány megbízottja, főigazgatója és igazgatója esetében az érintett központi államigazgatási szerv honlapján a tárgy hónapot követő hónap 5. napjáig közzé kell tenni.

3. A lobbisták és a lobbiszervezetek nyilvántartása

5. §

Lobbistaként csak az a természetes személy, lobbiszervezetként csak az a jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet járhat el, aki vagy amely szerepel a 6. §-ban meghatározott nyilvántartásban.

6. §

(1) A lobbisták nyilvántartásába olyan természetes személyt lehet felvenni, aki

- a) cselekvőképes,
- b) büntetlen előéletű, és
- c) nem áll a nyilvántartásból való törlés hatálya alatt.

(2) A lobbiszervezetek nyilvántartásába olyan jogi személyt vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetet lehet felvenni, amely

- a) rendelkezik olyan taggal vagy alkalmazottal, aki az (1) bekezdés szerinti lobbisták nyilvántartásában szerepel,
- b) nem áll a nyilvántartásból való törlés hatálya alatt.

7. §

(1) A lobbisták nyilvántartásába felvételét kérő természetes személy felvételi kérelmének tartalmaznia kell

- a) a személy nevét,
- b) lakcímét,
- c) anyja nevét,
- d) születési helyét, idejét.

(2) A lobbiszervezetek nyilvántartásába felvételét kérő jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet felvételi kérelmének tartalmaznia kell

- a) a jogi személy vagy a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet nevét, székhelyét,
- b) a jogi személy vagy a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet képviselőjére jogosultak nevét, lakcímét,
- c) azon lobbisták nevét, akik a lobbiszervezet megbízása alapján lobbitevékenységet folytatnak.

8. §

(1) A nyilvántartást vezető szerv a 7. § (1) bekezdés a) és d), valamint (2) bekezdés a)-b) pontjaiban meghatározott adatokat, továbbá a lobbista és a lobbiszervezet nyilvántartásba vételének, illetve törlésének időpontját és annak okát közzéteszi.

(2) A nyilvántartásba vett lobbista és lobbiszervezet a nyilvántartott adatokban bekövetkezett változásokat 15 napon belül köteles bejelenteni a nyilvántartást vezető szervnek.

9. §

A nyilvántartást vezető szerv határozatot hoz a lobbista, illetve a lobbiszervezet nyilvántartásból való törléséről, és egy évre, ismételt törlés esetén öt évre eltiltja a lobbitevékenység végzésétől, ha megállapítja, hogy a lobbista a tevékenysége során az e törvényben foglalt rendelkezéseket megsértette. Az eltiltás ideje alatt a lobbista, illetve a lobbiszervezet nem vehető fel a nyilvántartásba.

4. Felhatalmazó rendelkezések

10. §

Felhatalmazást kap a Kormány, hogy

- a) a 3. § (1) bekezdésében meghatározott emlékeztető további kötelező tartalmi elemeit,
- b) a 3. § (1) bekezdésében meghatározott emlékeztető formáját és részletezettségét,
- c) a 4. § (1) bekezdésben meghatározott nyilvántartás adattartalmát,

d) a nyilvántartást vezető szerv kijelölését rendeletben határozza meg.

II. Fejezet

A korrupciós finanszírozási illetékről

11. §

E törvény hatálya az európai uniós támogatások felhasználása során visszaélést elkövető természetes személyekre, valamint az európai uniós támogatások felhasználása során visszaélést elkövető gazdálkodó szervezetek tényleges tulajdonosaira terjed ki.

12. §

Az európai uniós támogatások felhasználása során visszaélést elkövető természetes személyek, valamint az európai uniós támogatások felhasználása során visszaélést elkövető gazdálkodó szervezet tényleges tulajdonosa (a továbbiakban együtt: kötelezett) korrupciós finanszírozási illetékfizetésre kötelezett, ha az általa vagy a tényleges tulajdonában álló gazdálkodó szervezet által elkövetett jogsértés eredményeként a Magyar Államnak az Európai Unió intézményei felé visszafizetési kötelezettsége keletkezik.

13. §

A korrupciós finanszírozási illetékfizetési kötelezettség a 12. § szerinti visszafizetés tényleges teljesítésével válik esedékessé. A visszafizetés teljesítéséről a Kormány a hivatalos lapban határozatot tesz közzé.

14. §

(1) A korrupciós finanszírozási illeték alapja a jogsértés következményeként elrendelt visszafizetés. Több személy, illetve gazdálkodó szervezet általi jogsértés esetén – amennyiben a 3. § szerinti határozat a visszafizetési kötelezettséget megállapító döntés alapján eltérő arányt nem állapít meg – az illeték alapjaként a visszafizetett támogatási összeget egyenlő arányban kell megosztani a kötelezettek között. Ha a visszaélést elkövető gazdálkodó szervezetnek több tényleges tulajdonosa van, akkor az illeték alapját köztük tulajdoni részesedésük alapján kell megosztani.

(2) A korrupciós finanszírozási illeték mértéke az illeték alapjának 100 %-a, amelyet a kötelezett az e törvény végrehajtására kiadott kormányrendeletben meghatározott módon köteles befizetni a visszafizetés évét követő év június 30. napjáig.

(3) A kötelezett a megfizetett illeték azon részének visszaigénylésére jogosult, amely tekintetében hitelt érdemlően igazolni tudja az állami adóhatóság felé, hogy azt a jogsértéssel összefüggésben a Magyar Államnak vagy az európai uniós támogatás felhasználásával összefüggésben vele támogatóként vagy közbeszerzési ajánlatkérőként szerződéses viszonyban álló költségvetési szervnek vagy más szervezetnek visszafizette, illetve kártérítésként megfizette.

15. §

Amennyiben a kötelezett korrupciós finanszírozási illetékfizetési kötelezettségét nem teljesíti, a be nem fizetett illeték kétszeresével azonos összegű bírság megfizetésével sújtható.

16. §

(1) A korrupciós finanszírozási illetékekkel kapcsolatos adóhatósági feladatokat az állami adóhatóság látja el.

(2) A korrupciós finanszírozási illetékből származó bevétel a központi költségvetés bevételeit képezi, mely bevételt a visszafizetéssel érintett európai uniós támogatással érintett közfeladat ellátásra kell fordítani.

17. §

Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben állapítsa meg a korrupciós finanszírozási illeték befizetésének eljárására, ellenőrzésére, végrehajtására vonatkozó részletes szabályokat.

III. Fejezet

Egyes törvények antikorrupciós tárgyú módosítása

18. §

A koncesszióról szóló 1991. évi XVI. törvény 9/A. § (3)-(4) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(3) Az emlékeztetőt, valamint – a nyilvánosságra törvény alapján nem hozható adatok kitarásával – a benyújtott pályázati anyagokat a pályázat elbírálásáról szóló döntés közlésével egyidejűleg a pályázat kiírójának honlapján közzé kell tenni.

(4) A (3) bekezdés szerinti közzététel elmaradása esetén a koncessziós pályázat, valamint az az alapján megkötött szerződés érvénytelen.”

19. §

A köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről szóló 2009. évi CXXII. törvény a következő 1/A. §-sal egészül ki:

„1/A. §

(1) A köztulajdonban álló gazdasági társaság sem szerződésben, sem szerződésen kívül nem vállalhat olyan kötelezettséget az Európai Unión kívüli székhelyű olyan gazdálkodó szervezet javára, amely a közterheknek a székhely szerinti államban meghatározott alacsony mértékét kihasználva a valós gazdasági tevékenységre tekintettel fizetendő közterhek megfizetésének elkerülését szolgálja.

(2) Tiltott az a kötelezettségvállalás is, amely egy vagy több, az (1) bekezdésben meghatározott gazdálkodó szervezet – külön-külön vagy együttesen számított – többségi részesedése mellett működő gazdálkodó szervezet javára szól.

(3) Az (1) bekezdés szerinti feltétel fennállását vélelmezni kell, ha a vállalkozás vagy más szervezet székhelye a következő államokban, illetve területeken van:

1. Andorra,
2. az Amerikai Virgin-szigetek,
3. Anguilla,
4. Antigua és Barbuda,
5. a Bahama-szigetek,
6. Barbados,
7. Belize,
8. Bermuda,
9. a Brit Virgin-szigetek,
10. Brunei,
11. a Cook-szigetek,
12. Guernsey,
13. Grenada,
14. Hong Kong,
15. a Kajmán-szigetek,
16. Libéria,
17. Liechtenstein,
18. a Maldív-szigetek,
19. a Marshall-szigetek,
20. Mauritius,
21. Monaco,
22. Monserrat,
23. Nauru,
24. Niue,
25. Panama,
26. Saint Kitts és Nevis,
27. Saint Vincent és a Grenadine-szigetek,
28. a Seychelle-szigetek,
29. a Turks- és Caicos-szigetek,
30. Vanuatu.

(4) A köztulajdonban álló gazdasági társaság által Európai Unión kívüli székhelyű gazdálkodó szervezettel, valamint egy vagy több ilyen gazdasági szervezet – külön-külön vagy együttesen számított – többségi részesedése mellett működő gazdálkodó szervezettel megkötött szerződést annak hatálybalépését megelőzően a köztulajdonban állóm gazdasági társaság honlapján közzé kell tenni.

(5) Az (1)-(4) bekezdésekben meghatározott feltételek hiányában megkötött szerződés és egyoldalú jognyilatkozat semmis.”

20. §

A köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről szóló 2009. évi CXXII. törvény a következő 7/J. §-sal egészül ki:

„7/J. §

(1) A köztulajdonban álló gazdasági társaság reklámra és egyéb fizetett kommunikációra csak abban az esetben vállalhat kötelezettséget, ha az a címzettek számára

- a) jogaik gyakorlásához és kötelezettségeik teljesítéséhez szükséges, más módon nem biztosítható segítséget nyújt, vagy
- b) az általa piaci versenyben nyújtott konkrét szolgáltatás igénybevételére vagy árucikk megvásárlására ösztönöz.

(2) A köztulajdonban álló gazdasági társaság reklám- és egyéb fizetett kommunikációs tevékenysége nem irányulhat különösen:

- a) a választópolgárok választáson vagy népszavazáson hozott döntése tartalmának befolyásolására,
- b) politikai párt vagy a választáson jelöltet állító szervezet támogatására,
- c) a köztulajdonban álló gazdasági társaság tevékenységének értékelésére, eredményeinek ismertetésére.”

21. §

A központi államigazgatási szervekről, valamint a Kormány tagjai és az államtitkárok jogállásáról szóló 2010. évi XLIII. törvény a következő 5/B. §-sal egészül ki:

„5/B. §

Az állami vezető, a kormánybiztos, a miniszterelnöki biztos, a miniszteri biztos, valamint a központi államigazgatási szervvel kormányzati szolgálati jogviszonyban álló, a központi államigazgatási szerv vezetői számára tanácsot adó, illetve a szerv tevékenységében megbízási vagy más, munkavégzésre irányuló jogviszony alapján közreműködő személy nem lehet olyan gazdálkodó szervezetben részesedéssel rendelkező tag vagy részvényes, amely

- a) a nemzeti vagyonról szóló törvény szerinti átlátható szervezetnek nem minősül,
- b) az államháztartásról szóló törvény szerint az Európai Unión kívüli székhelyű olyan gazdálkodó szervezetnek minősül, amely a közterheknek a székhely szerinti államban meghatározott alacsony mértékét kihasználva a valós gazdasági tevékenységre tekintettel fizetendő közterhek megfizetésének elkerülését szolgálja.”

22. §

A Nemzeti Földalapról szóló 2010. évi LXXXVII. törvény (a továbbiakban: NFAtv.) a következő 3/A. §-sal egészül ki:

„3/A. §

Közérdekből nyilvános minden, a Nemzeti Földalapba tartozó földrészletekre, azokkal való rendelkezésre, azok vagyonkezelésére, hasznosítására vagy használatára vonatkozó, közérdekű adatnak nem minősülő adat. Külön törvény az adat megismerhetőségét korlátozhatja.”

23. §

Az NFAtv. 26. §-a a következő (2a)-(2b) bekezdésekkel egészül ki:

„(2a) Az NFA a nyilvános pályázat értékeléséről emlékeztetőt készít, amelyben a pályázók alkalmasságát, vagy alkalmatlanságát a pályázatban előírt alkalmassági szempontok alapján kell indokolni.

(2b) Az NFA a (2b) bekezdés szerinti emlékeztetőt, valamint – a nyilvánosságra törvény alapján nem hozható adatok kitakarásával – a benyújtott pályázati anyagokat a pályázat elbírálásáról szóló tájékoztatással egyidejűleg honlapján közzéteszi. A közzététel elmaradása esetén a pályázat, valamint az az alapján megkötött szerződés érvénytelen.”

24. §

Az NFAtv. 30. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„30. §

Az NFA honlapján haladéktalanul közzéteszi

- a) a Nemzeti Földalap körébe tartozó földrészlet hasznosítására irányuló pályázat kiírásakor a pályázati felhívást és a pályázati kiírást
- b) az a) pont szerinti pályázat értékelésének lezárultakor
 - ba) a beérkezett pályázatokat,
 - bb) a beérkezett pályázatok értékelését,
 - bc) a pályázat eredményét.”

25. §

(1) Az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: ÁSztv.) 6. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„6. §

(1) Az Állami Számvevőszék

- a) folyamatosan vizsgálja és elemzi az ellenőrzési jogkörébe tartozó szervek és személyek korrupciós veszélyeztetettségét, értékeli és rendszeresen közzéteszi a korrupciós cselekményekről

rendelkezésre álló adatokat,

b) korrupcióellenes ajánlásokat, képzési programokat és kutatási programokat dolgoz ki,

c) elvégzi a külön törvényben meghatározott, a korrupciós hatástanulmányokkal összefüggő feladatokat,

d) korrupciós kockázatelemzést készít az általa véleményezett jogszabálytervezetekről.

(2) Az Állami Számvevőszék az (1) bekezdés szerinti tevékenységének eredményeiről, valamint az általa szükségesnek tartott korrupcióellenes intézkedésekről – éves beszámolójának részeként – évente tájékoztatja az Országgyűlést.

(3) Az Állami Számvevőszék az (1) bekezdés szerinti feladatainak ellátása során együttműködik az ügyészséggel, a nyomozó hatóságokkal és a Kormánnyal.”

(2) Az ÁSztv. 33. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(7) Az intézkedési tervben foglaltak megvalósítását az Állami Számvevőszék utóellenőrzés keretében ellenőrizheti. Kötelező utóellenőrzést végezni, ha a jelentés a költségvetési források pazarló felhasználását vagy korrupciós jellegű cselekményt állapított meg, valamint ha az ügyben büntető vagy fegyelmi eljárást indítottak, továbbá ha az adott szervet ismételten kötelezték intézkedési terv készítésére.”

(3) Az ÁSztv. a következő 33/A-33/B. §-sokkal és az azokat megelőző alcímmel egészül ki:

„Közérdekű bejelentések vizsgálata

33/A. §

(1) Az Állami Számvevőszék feladatköréhez kapcsolódóan vizsgálja a panaszokról és közérdekű bejelentésekről szóló törvény szerinti közérdekű bejelentéseknek a közpénzekkel és az állami és önkormányzati vagyonnal gazdálkodó szervek általi kezelésének gyakorlatát, valamint kérelemre az egyes közérdekű bejelentések megfelelő intézését.

(2) Az Állami Számvevőszék gondoskodik a panaszokról és közérdekű bejelentésekről szóló törvény szerinti, a közérdekű bejelentések megtételére és nyilvántartására szolgáló, a bejelentések tárgyára és kivizsgálásuk állapotára vonatkozó adatokat kereshető és adatvesztés nélkül kimásolható formában tartalmazó elektronikus rendszer (a továbbiakban: elektronikus rendszer) üzemeltetéséről.

(3) A közpénzekkel és az állami és önkormányzati vagyonnal gazdálkodó szervek az Állami Számvevőszéknek a feladati ellátásához szükséges körben adatot szolgáltatnak az elektronikus rendszeren keresztül tett közérdekű bejelentésekkel és azok kivizsgálásával kapcsolatban.

33/B. §

A közérdekű bejelentő az általa vélelmezett korrupciós cselekmény, a közpénzekkel vagy a nemzeti vagyonnal való gazdálkodással összefüggő más jogsértés, illetve az életet, a testi épséget vagy a természeti elemeket sértő vagy veszélyeztető cselekmény vagy mulasztás kivizsgálása érdekében

beadvánnyal fordulhat az Állami Számvevőszékhez, ha

- a) a panaszokról és közérdekű bejelentésekről szóló törvény szerinti eljárásra jogosult szerv (a továbbiakban: eljárásra jogosult szerv) a közérdekű bejelentést megalapozatlannak nyilvánítja,
- b) a közérdekű bejelentő a vizsgálat eredményével nem ért egyet,
- c) a közérdekű bejelentő álláspontja szerint az eljárásra jogosult szerv a közérdekű bejelentést nem vizsgálta ki teljes körűen.”

26. §

Az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény a következő új 26/A. §-sal egészül ki:

„26/A. §

(1) Az ügyészség nyomon követi a médiaszolgáltatók és a sajtótermékek oknyomozó riportjait, hivatalból vizsgálja a korrupciós cselekményekre, a közpénzekkel vagy a nemzeti vagyonnal való gazdálkodással összefüggő más jogsértésekre, illetve az életet, a testi épséget vagy a természeti elemeket és a jövő nemzedékek életfeltételeit sértő vagy veszélyeztető cselekményekre és mulasztásokra vonatkozóan megjelent állítások bizonyíthatóságát.

(2) Az (1) bekezdés szerinti vizsgálatok eredményéről az ügyészség honlapján havi rendszerességgel tájékoztatót tesz közzé.”

27. §

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) a következő 41/B-41/C. §-okkal egészül ki:

„41/B. §

(1) Ha törvény ennél szigorúbb feltételt nem állapít meg, a központi költségvetés terhére csak olyan szervezet részére vállalható 10 millió forintot meghaladó fizetési kötelezettség, amely a nemzeti vagyonról szóló törvény szerint átlátható szervezetnek minősül.

(2) A törvény erejénél fogva megszűnik az a központi költségvetés terhére vállalt szerződéses kötelezettség, amelynek a nemzeti vagyonról szóló törvény szerint nem átlátható szervezet a jogosultja.

41/C. §

(1) Az államháztartás alrendszeréből nem tehető kötelezettségvállalás az Európai Unió kívüli székhelyű gazdálkodó szervezet, amely a közterheknek a székhely szerinti államban meghatározott alacsony mértékét kihasználva a valós gazdasági tevékenységre tekintettel fizetendő közterhek megfizetésének elkerülését szolgálja.

(2) Tiltott az a kötelezettségvállalás is, amely egy vagy több, az (1) bekezdésben meghatározott gazdálkodó szervezet – külön-külön vagy együttesen számított – többségi részesedése mellett

működő gazdálkodó szervezet javára szól.

(3) Az (1) bekezdés szerinti feltétel fennállását vélelmezni kell, ha a vállalkozás vagy más szervezet székhelye a következő államokban, illetve területeken van:

1. Andorra,
2. az Amerikai Virgin-szigetek,
3. Anguilla,
4. Antigua és Barbuda,
5. a Bahama-szigetek,
6. Barbados,
7. Belize,
8. Bermuda,
9. a Brit Virgin-szigetek,
10. Brunei,
11. a Cook-szigetek,
12. Guernsey,
13. Grenada,
14. Hong Kong,
15. a Kajmán-szigetek,
16. Libéria,
17. Liechtenstein,
18. a Maldív-szigetek,
19. a Marshall-szigetek,
20. Mauritius,
21. Monaco,
22. Monserrat,
23. Nauru,
24. Niue,
25. Panama,
26. Saint Kitts és Nevis,
27. Saint Vincent és a Grenadine-szigetek,
28. a Seychelle-szigetek,
29. a Turks- és Caicos-szigetek,
30. Vanuatu.

(4) A költségvetési szerv által Európai Unión kívüli székhelyű gazdálkodó szervezettel, valamint egy vagy több ilyen gazdasági szervezet – külön-külön vagy együttesen számított – többségi részesedése mellett működő gazdálkodó szervezettel megkötött szerződést annak hatálybalépését megelőzően a költségvetési szerv honlapján közzé kell tenni.

(5) Az (1)-(4) bekezdésekben meghatározott feltételek hiányában megkötött szerződés és egyoldalú jognyilatkozat semmis.”

28. §

Az Áht. a következő 41/D. §-sal egészül ki:

„41/D. §

(1) Az államháztartás alrendszeréből reklámra és egyéb fizetett kommunikációra csak abban az esetben tehető kötelezettségvállalás, ha az a címzettek számára jogaik gyakorlásához és kötelezettségeik teljesítéséhez más módon nem biztosítható segítséget nyújt.

(2) A költségvetési szerv reklám- és egyéb fizetett kommunikációs tevékenysége nem irányulhat különösen:

- a) a választópolgárok választáson vagy népszavazáson hozott döntése tartalmának befolyásolására,
- b) politikai párt vagy a választáson jelöltet állító szervezet támogatására,
- c) a költségvetési szerv vagy bármely más, állami vagy önkormányzati szerv tevékenységének értékelésére, eredményeinek ismertetésére.”

29. §

Az Áht. a következő 70/A. alcímmel és 108/B. §-sal egészül ki:

„70/A. Az európai uniós forrásokra vonatkozó nyilvánossági követelmények

108/B. §

(1) Az európai uniós forrásra vonatkozó támogatási szerződés megkötésére jogosult szerv a honlapján

- a) a támogatásról szóló döntést, a pályázók azonosító adatait, a támogatásban részesített pályázó pályázatát, valamint a pályázatoknak (pályázati pontszámok alkalmazása esetén ezeket is tartalmazó) értékelését a döntést követően,
- b) a támogatási szerződést annak megkötését követően

három napon belül közzéteszi.

(2) Az (1) bekezdés szerinti közzététel elmaradása esetén a pályázat és a támogatási szerződés érvénytelen.”

30. §

A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény 85. §-a következő (4a) bekezdéssel egészül ki:

„(4a) A kormánytisztviselő nem lehet olyan gazdálkodó szervezetben részesedéssel rendelkező tag vagy részvényes, amely

- a) a nemzeti vagyonról szóló törvény szerinti átlátható szervezetnek nem minősül,
- b) az államháztartásról szóló törvény szerint az Európai Unió kívüli székhelyű olyan gazdálkodó

szervezetnek minősül, amely a közterheknek a székhely szerinti államban meghatározott alacsony mértékét kihasználva a valós gazdasági tevékenységre tekintettel fizetendő közterhek megfizetésének elkerülését szolgálja.”

31. §

(1) A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) a következő 220/A. §-sal és az ezt megelőző alcímmel egészül ki:

„Közérdekű adat közzétételének elmulasztása

220/A. §

(1) Aki a közérdekű adat közzétételére vonatkozó törvényi kötelezettségét elmulasztja, vétséget követ el, és két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha az (1) bekezdésben meghatározott bűncselekményt jogtalan haszonszerzés végett követik el.”

(2) Btk. 300. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az a hivatalos személy, illetve a gazdálkodó szervezet azon vezető tisztségviselője és vezető beosztású foglalkoztatottja, aki e minőségében hitelt érdemlő tudomást szerez arról, hogy még le nem leplezett vesztegetést, vesztegetés elfogadását, hivatali vesztegetést, hivatali vesztegetés elfogadását, vesztegetést bírósági vagy hatósági eljárásban, vesztegetés elfogadását bírósági vagy hatósági eljárásban, befolyás vásárlását vagy befolyással üzérkedést követtek el, és erről a hatóságnak, mihelyt teheti, nem tesz feljelentést, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”

(3) A Btk. 350. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Az (1) bekezdés szerint büntetendő, aki az államháztartásról szóló törvénynek az államháztartás alrendszeréből reklám- és egyéb fizetett kommunikációs tevékenység végzésére vonatkozó szabályait a választás, a népszavazás, a népi kezdeményezés vagy az európai polgári kezdeményezés eredményének befolyásolása céljából megszegi.”

32. §

A panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény 11. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„11. §

(1) Minden, a közérdekű bejelentő számára hátrányos intézkedés, amelyre a közérdekű bejelentés miatt kerül sor – a 3. § (4) bekezdésében foglalt intézkedések kivételével – jogellenesnek minősül akkor is, ha egyébként jogszerű lenne.

(2) Ha a munkaviszonyban vagy foglalkoztatásra irányuló egyéb jogviszonyban álló közérdekű bejelentő e jogviszonyával összefüggésben korrupciós cselekményre, a közpénzekkel vagy a nemzeti vagyonnal való gazdálkodással összefüggő más jogsértésre, illetve az életet, a testi épséget vagy a természeti elemeket sértő vagy veszélyeztető cselekményre vagy mulasztásra vonatkozóan tett közérdekű bejelentést az eljárásra jogosult szervnél, az Állami Számvevőszéknél vagy a bizalmi ügyvédnél, akkor a jogviszonya egyoldalú munkáltatói intézkedéssel a bejelentés kivizsgálásáig, az azzal összefüggő büntető-, szabálysértési vagy fegyelmi eljárás megindulása esetén annak jogerős lezárásáig, de legalább a bejelentéstől számított egy évig nem szüntethető meg.

(3) Ha a közérdekű bejelentés alaptalan volt, akkor a munkáltató a (2) bekezdés szerinti védelem megszüntetését önállóan vagy a közérdekű bejelentővel fennálló munkaügyi vagy kártérítési perben is kérheti a munkaügyi és közigazgatási bíróságtól. A bíróság a kérelmet soron kívül bírálja el, és a védelem megszüntetéséről ideiglenes intézkedésben is határozhat.

(4) A (3) bekezdés alapján önállóan előterjesztett kérelemről a bíróság nemperes eljárásban, a munkaügyi perekre vonatkozó szabályok megfelelő alkalmazásával határoz.”

33. §

A közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLIII. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 25. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„25. §

(1) Az ajánlatkérő köteles minden szükséges intézkedést megtenni annak érdekében, hogy elkerülje az összeférhetlenséget és a verseny tisztaságának sérelmét eredményező helyzetek kialakulását.

(2) Összeférhetetlen és nem vehet részt az eljárás előkészítésében és lefolytatásában az ajánlatkérő nevében olyan személy vagy szervezet, amely funkcióinak pártatlan és tárgyilagos gyakorlására bármely okból, így különösen gazdasági vagy más érdek vagy az eljárásban részt vevő gazdasági szereplővel fennálló más közös érdek miatt nem képes.

(3) Összeférhetetlen és nem vehet részt az eljárás előkészítésében és lefolytatásában az ajánlatkérő nevében olyan személy vagy szervezet, aki vagy amely

a) az eljárásban részt vevő gazdasági szereplő, illetve annak, vezető tisztségviselőjének vagy legalább 10 %-os közvetlen vagy közvetett tulajdonosának hozzátartozója,

b) az a) pontban megjelölt személy legalább 10 %-os közvetlen vagy közvetett tulajdonában álló vagy az eljárás megindítását megelőző három évben közvetlen vagy közvetett tulajdonában állt gazdasági társaság,

c) az b) pontban meghatározott gazdasági társágban az a) pontban megjelölt személlyel egyidejűleg legalább 10 %-os közvetlen vagy közvetett tulajdonnal rendelkező személy.

(4) Összeférhetetlen és nem vehet részt az eljárásban ajánlattevőként, részvételre jelentkezőként, alvállalkozóként vagy az alkalmasság igazolásában részt vevő szervezatként

a) az ajánlatkérő által az eljárással vagy annak előkészítésével kapcsolatos tevékenységbe bevont

személy vagy szervezet,

b) az a szervezet, amelynek

ba) vezető tisztségviselőjét vagy felügyelőbizottságának tagját,

bb) tulajdonosát,

bc) a ba)-bb) pont szerinti személy Ptk. 8:1. § (1) bekezdés 1. pont szerinti közeli hozzátartozóját az ajánlatkérő az eljárással vagy annak előkészítésével kapcsolatos tevékenységbe bevonta,

ha közreműködése az eljárásban a verseny tisztaságának sérelmét eredményezheti.

(5) Összeférhetetlen és nem vehet részt az eljárásban ajánlattevőként, részvételre jelentkezőként, alvállalkozóként vagy az alkalmasság igazolásában részt vevő szervezetként az a személy vagy szervezet, aki vagy amely

a) az eljárás előkészítésében és lefolytatásában részt vett,

b) a Kormány tagja, a kormánybiztos, a miniszterelnöki biztos, a miniszteri biztos, az államtitkár, a közigazgatási államtitkár, a helyettes államtitkár, a megyei közgyűlés elnöke, a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló törvény által meghatározott regionális fejlesztési ügynökség vezető tisztségviselői, felügyelő bizottsága tagjai, az Ágazati Operatív Programok Közreműködő szervezetei vezető tisztségviselői és ellenőrző szervének tagjai,

c) a köztársasági elnök, az Országgyűlés elnöke, alelnöke, a Kúria elnöke, az Országos Bírósági Hivatal elnöke, a legfőbb ügyész, az Alkotmánybíróság elnöke, az Állami Számvevőszék elnöke, a Közbeszerzési Hatóság, az Egyenlő Bánásmód Hatóság, a Gazdasági Versenyhivatal, a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, a Nemzeti Választási Iroda, a Központi Statisztikai Hivatal, az Országos Atomenergia Hivatal, a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal vezetője és a Magyar Nemzeti Bank elnöke,

d) a fővárosi közgyűlés esetében a főpolgármester, a helyi önkormányzat esetében a polgármester,

e) az ajánlatkérő vezetője és helyettese, valamint az ajánlatkérő vezetője felett közvetlenül vagy közvetetten irányítási jogot gyakorló személy,

f) az a)-e) pont alá tartozó személy közeli hozzátartozója,

g) az a)-f) pontban megjelölt személy legalább 10 %-os közvetlen vagy közvetett tulajdonában álló vagy az eljárás megindítását megelőző három évben közvetlen vagy közvetett tulajdonában állt gazdasági társaság,

h) az g) pontban meghatározott gazdasági társágban az a)-f) pontban megjelölt személlyel egyidejűleg legalább 10 %-os közvetlen vagy közvetett tulajdonnal rendelkező vagy az eljárás megindítását megelőző három évben ilyen tulajdonnal rendelkezett személy.

(6) Az ajánlatkérő köteles felhívni az eljárás előkészítésébe bevont személy vagy szervezet figyelmét arra, ha a (4) bekezdés alapján – különösen az általa megszerzett többlet-információkra tekintettel – a közbeszerzési eljárásban történő részvétele összeférhetetlenséget eredményezne.

(7) Az ajánlatkérő nevében eljáró és az ajánlatkérő által az eljárással vagy annak előkészítésével

kapcsolatos tevékenységbe bevont személy vagy szervezet írásban köteles nyilatkozni arról, hogy vele szemben fennáll-e az e § szerinti összeférhetetlenség.

(8) A (4) bekezdés alkalmazásában nem eredményezi a verseny tisztaságának sérelmét és nem összeférhetetlen az olyan személy (szervezet) részvétele az eljárásban,

a) akitől, illetve amelytől az ajánlatkérő az adott közbeszerzéssel kapcsolatos helyzet-, piacfelmérés, illetve a közbeszerzés becsült értékének felmérése érdekében a közbeszerzés megkezdése időpontjának megjelölése nélkül, kizárólag a felmérés érdekében szükséges adatokat közölve kért tájékoztatást,

b) aki, illetve amely az ajánlatkérő által folytatott előzetes piaci konzultációban [28. § (4) bekezdés] vett részt,

c) akitől, illetve amelytől az ajánlatkérő a támogatásra irányuló igény (pályázat) benyújtásához szükséges árajánlatot kapott, feltéve, hogy az a), b) vagy a c) pont alkalmazása kapcsán az ajánlatkérő nem közölte vele a közbeszerzési eljárás során az összes ajánlattevő vagy részvételre jelentkező részére rendelkezésre bocsátott adatok körét meghaladó információt.

(9) Az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező az eljárásból e § alapján csak akkor zárható ki, ha közbeszerzési eljárásban részt vevő gazdasági szereplők esélyegyenlősége más módon nem biztosítható. A kizárást megelőzően az ajánlatkérő köteles biztosítani annak lehetőségét, hogy az érintett gazdasági szereplő bizonyítsa, hogy a közbeszerzési eljárás előkészítésében való részvétele az esélyegyenlőséget és a verseny tisztaságát nem sérti, vagy az összeférhetetlenségi helyzetet más módon elhárítja.”

34. §

A Kbt. 43. § (1) bekezdés d) pontja a helyébe a következő rendelkezés lép:

[(1) Az ajánlatkérő köteles a Közbeszerzési Hatóság által működtetett nyilvános elektronikus szerződéstárban (a továbbiakban: CoRe) - valamint ha az e törvény felhatalmazása alapján alkotott jogszabály azt egyes dokumentumok, adatok tekintetében kötelezővé teszi, az EKR-ben is - közzétenni:]

„d) a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződéseket és azok lényeges szerződéses feltételeit kereshető formában, így különösen a szerződő felek megnevezését, az ellenszolgáltatás összegét, a teljesítési határidő(ke)t és a szerződést biztosító mellékkötelezettségeket a szerződéskötést követően haladéktalanul;”

35. §

A Kbt. 62. § (1) bekezdés k) pontja a helyébe a következő rendelkezés lép:

[(1) Az eljárásban nem lehet ajánlattevő, részvételre jelentkező, alvállalkozó, és nem vehet részt alkalmasság igazolásában olyan gazdasági szereplő, aki]

„k) tekintetében a következő feltételek valamelyike megvalósul:

ka) nem EU-, EGT- vagy OECD-tagállamban vagy nem olyan államban rendelkezik adóilletőséggel, mellyel Magyarországnak kettős adózás elkerüléséről szóló egyezménye van,

kb) a közbeszerzési szerződéssel kapcsolatban megszerzett jövedelme az adóilletősége

szerinti országban kedvezményesebben adózna (a jövedelemre kifizetett végleges, adó-visszatérítések után kifizetett adót figyelembe véve), mint ahogy a gazdasági szereplő az adott országból származó belföldi forrású jövedelme után adózna. Ennek a feltételnek nem kell eleget tennie a gazdasági szereplőnek, ha Magyarországon bejegyzett fióktelepe útján fogja teljesíteni a közbeszerzési szerződést és a fióktelepnek betudható jövedelemnek minősülne a szerződés alapján kapott jövedelem,

kc) nem minősül a nemzeti vagyronról szóló törvény szerinti átlátható szervezetnek vagy az államháztartásról szóló törvény szerint az Európai Unión kívüli székhelyű olyan gazdálkodó szervezetnek minősül, amely a közterheknek a székhely szerinti államban meghatározott alacsony mértékét kihasználva a valós gazdasági tevékenységre tekintettel fizetendő közterhek megfizetésének elkerülését szolgálja,

kd) a gazdasági szereplőben közvetetten vagy közvetlenül tulajdoni résszel vagy szavazati joggal rendelkezik olyan jogi személy vagy személyes joga szerint jogképes szervezet, amelynek tekintetében a ka), kb) és kc) alpont szerinti feltételek fennállnak. Ha a gazdasági társaság társulásként adózik, az ilyen társulás tulajdonos társaságaira vonatkozóan kell a ka) alpont szerinti feltételt megfelelően alkalmazni.”

36. §

A Kbt. 79. §-a a következő (3a)-(3b) bekezdésekkel egészül ki:

„(3a) Az ajánlatkérő az ajánlatok elbírálásáról készített összegezést, valamint – a nyilvánosságra e törvény alapján nem hozható adatok kitakarásával – a benyújtott ajánlatokat az (1) bekezdés szerinti tájékoztatással egyidejűleg saját honlapján, ha honlappal nem rendelkezik, a Közbeszerzési Hatóság vagy önkormányzati intézmény esetén a fenntartó honlapján közzéteszi.

(3b) Az (3a) bekezdés szerinti közzététel elmaradása esetén a közbeszerzési eljárás, valamint az az alapján megkötött szerződés érvénytelen.”

37. §

A Kbt. a következő 136/A. §-sal egészül ki:

„136/A. §

(1) Építési beruházások esetén a vállalkozói körbetartozások elkerülése érdekében az ajánlatkérő és a kifizetésre köteles szervezet az alábbiak szerint jár el:

a) az ajánlattevőként szerződő fél (felek) legkésőbb a teljesítés elismerésének időpontjáig köteles(ek) nyilatkozatot tenni az ajánlatkérőnek, hogy közülük melyik mekkora összegre jogosult az ellenszolgáltatásból, valamint arról, hogy az általa(uk) a teljesítésbe bevont alvállalkozók, illetve a velük munkaviszonyban vagy egyéb foglalkoztatási jogviszonyban nem álló szakemberek egyenként mekkora összegre jogosultak az ellenszolgáltatásból, és egyidejűleg felhívja az alvállalkozókat és szakembereket, hogy állítsák ki ezen számláikat;

b) az ajánlattevőként szerződő felek mindegyike a teljesítés elismerését követően haladéktalanul

azon összegre vonatkozóan jogosult számlát kiállítani az ajánlatkérő felé, mely az általa a szerződés teljesítésébe bevont alvállalkozókat, illetve a vele munkaviszonyban vagy egyéb foglalkoztatási jogviszonyban nem álló szakembereket illeti meg;

c) a b) pont szerinti számla ellenértékét az ajánlatkérőként szerződő fél tizenöt napon belül átutalja az ajánlattevőknek;

d) az ajánlattevőként szerződő fél haladéktalanul kiegyenlíti az alvállalkozók, illetve szakemberek számláit, illetőleg az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 36/A. § (3) bekezdése szerint azt (annak egy részét) visszatartja;

e) az ajánlattevőként szerződő felek átadják az d) pont szerinti átutalások igazolásainak másolatait, vagy az alvállalkozó (szakember) köztartozást mutató együttes adóigazolásának másolatát az ajánlatkérőként szerződő félnek [utóbbi annak érdekében, hogy az ajánlatkérőként szerződő fél megállapíthassa, hogy az ajánlattevőként szerződő fél jogszerűen nem fizette ki a (teljes) összeget az alvállalkozónak];

f) az ajánlattevőként szerződő felek benyújtják az ellenszolgáltatás fennmaradó részére vonatkozó számlákat, melyek ellenértékét az ajánlatkérőként szerződő fél tizenöt napon belül átutalja az ajánlattevőként szerződő feleknek, ha ők az alvállalkozókkal szembeni fizetési kötelezettségüket az Art. 36/A. §-ára is tekintettel teljesítették;

g) ha az ajánlattevőként szerződő felek valamelyike az d), illetőleg e) pont szerinti kötelezettségét nem teljesíti, az ellenszolgáltatás fennmaradó részét az ajánlatkérő őrzi és az akkor illeti meg az ajánlattevőt, ha igazolja, hogy az d), illetőleg e) pont szerinti kötelezettségét teljesítette, vagy hitelt érdemlő irattal igazolja, hogy az alvállalkozó vagy szakember nem jogosult az ajánlattevő által az a) pont szerint bejelentett összegre vagy annak egy részére;

h) amennyiben az ajánlattevőként szerződő felek valamelyike az d), illetőleg e) pont szerinti kötelezettségét nem teljesíti, az ajánlatkérő jogorvoslati eljárást kezdeményez, vagy kezdeményezheti az ajánlattevőként szerződő fél felszámolását. Az ajánlattevőként szerződő fél az alvállalkozó felé meg nem fizetett ellenérték megfizetéséért teljes vagyona erejéig felelősséggel tartozik;

i) részben vagy egészben európai uniós támogatásból megvalósított közbeszerzés esetén a c) pont szerinti határidő harminc nap.

(2) Ajánlatkérő figyelemmel kíséri és összeveti az ajánlattevőként szerződő fél (1) bekezdés szerinti nyilatkozatát a szerződés teljesítésébe bevont alvállalkozók, illetve az ajánlattevővel munkaviszonyban vagy egyéb foglalkoztatási jogviszonyban nem álló szakemberek vonatkozásában. Amennyiben eltérést tapasztal, ennek tisztázására ajánlattevőként szerződő felet nyilatkoztatja. Amennyiben arra a következtetésre jut, hogy az alvállalkozók bevonására az ajánlatban foglaltaktól eltérően, vagy egyébként a közbeszerzési szabályok megsértésével került sor, jogorvoslatot kezdeményez.

(3) Amennyiben az ajánlattevőként szerződő fél a teljesítés ideje alatt felszámolás alá kerül, az (1) bekezdés szerint az alvállalkozót illetve a szerződő féllel munkaviszonyban vagy egyéb foglalkoztatási jogviszonyban nem álló szakembereket a kiállított számláik alapján megillető összeg a csőd eljárásról és a felszámolási eljárásról szóló törvény alkalmazásában nem része a felszámolás

alatt álló gazdálkodó szervezet vagyonának és nem tartozik a felszámolási eljárás körébe.”

IV. Fejezet

Egyes törvényeknek az ügyészségi vezetők ügyeiben eljáró nyomozóbírák intézményének megteremtéséhez szükséges módosításai

38. §

Az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény a következő 15/A. §-sal egészül ki:

„15/A. §

(1) Az e törvényben meghatározott ügyészi feladatok közül a büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározott körben az ügyész büntetőjogi feladatait a legfőbb ügyész, a legfőbb ügyész helyettes, a legfőbb ügyészségi főosztályvezető és osztályvezető ügyész, a fellebbviteli főügyész, a főügyész és a vezető ügyész (a továbbiakban együtt: magasabb ügyészségi vezetők) és a büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározott hozzátartozóik és érdekeltségeik érintettsége esetén nyomozóbíró látja el.

(2) Az e törvényben meghatározott ügyészi feladatok közül az egyes jogi személyekkel és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekkel kapcsolatos ügyészi feladatokat nyomozóbíró látja el, ha az érintett

- a) gazdasági társaságnak a magasabb vezető ügyész vagy hozzátartozója közvetlen vagy közvetett – nyilvánosan működő részvénytársaság esetében öt százalékot meghaladó mértékű – tulajdonosa, vezető tisztségviselője vagy felügyelő bizottsági tagja,
- b) egyéb jogi személynek, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetnek a magasabb vezető ügyész vagy hozzátartozója tisztségviselője vagy felügyelő szervének tagja.”

39. §

A legfőbb ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi életpályáról szóló 2011. évi CLXIV. törvény 47. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Ha az ügyész a (2) bekezdésben írt kötelezettségének az előírt ideig nem tesz eleget, vagy tisztsége gyakorlása során vele szemben összeférhetlenségi ok merül fel

- a) a legfőbb ügyész esetében a köztársasági elnök,
- b) a legfőbb ügyész helyettes, a legfőbb ügyészségi főosztályvezető és osztályvezető ügyész, a fellebbviteli főügyész, a főügyész és a vezető ügyész esetében nyomozóbíró,
- c) a többi ügyész esetében pedig a legfőbb ügyész - az ügyészi tanács előzetes véleményét kikérve -

állapítja meg az összeférhetlenséget.”

5. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény módosítása

40. §

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény Első Rész II. Fejezet a következő 6/A. címmel egészül ki:

„6/A. A Nyomozóbírói Tanács

24/A. §

Az ügyészségről szóló törvényben meghatározott magasabb vezető ügyészekkel kapcsolatos egyes, külön törvényben meghatározott ügyészi feladatokat gyakorló nyomozóbírák a Kúria mellett működő, öttagú Nyomozóbírói Tanácsot alkotnak.

24/B. §

(1) A Nyomozóbírói Tanács elnökét és tagjait a Kúria elnökének javaslata alapján a köztársasági elnök nevezi ki. A Nyomozóbírói Tanács két tagjának a büntető ügyszakban szerzett, legalább ötéves bírói gyakorlattal, másik két tagjának pedig közigazgatási, cégnyilvántartási vagy civil szervezetek nyilvántartásával kapcsolatos ügyekben szerzett, legalább ötéves bírói gyakorlattal kell rendelkeznie.

(2) A Kúria elnöke olyan személy kinevezésére tehet javaslatot,

a) aki ügyészségi szolgálati viszonyban a javaslat megtételét megelőző húsz évben nem állt, valamint

b) akit a Kúria, az ítéltáblák, valamint a törvényszékek illetékességi területén működő bírák közül az OBT a tisztség betöltésére előzetesen alkalmasnak minősít.

(3) Az OBT az (1) bekezdés b) pontja szerinti minősítés során legalább a kinevezhető nyomozóbírák számának kétszeresének, de legfeljebb annak háromszorosának megfelelő számú jelöltet minősít alkalmasnak.

24/C. §

(1) Nem nevezhető ki nyomozóbíróvá az a bíró, aki

a) az OBT tagja,

b) a törvény szerint beosztása következtében nem ítélezhet, illetve akinek a szolgálati viszonya szünetel, vagy

c) hozzátartozói kapcsolatban áll magasabb ügyészségi vezetővel, az OBH elnökével vagy annak helyettesével, továbbá az ítéltábla vagy a törvényszék elnökével, illetve elnökhelyettesével.

(2) A nyomozóbíró megbízatása a kinevezéstől számított 6 évre szól.

(3) A nyomozóbíró e megbízatásának fennállása alatt az ítélezési tevékenységben nem vesz részt.

(4) A nyomozóbírónak e tisztsége megszűnik:

a) a bírói szolgálati viszony megszűnésével,

b) a nyomozóbírói tisztségéről való lemondással,

c) a fegyelmi vagy a büntetőjogi felelőssége jogerős megállapításával,

d) ha az (1) bekezdésében szabályozott összeférhetlenségi ok a tisztség fennállása alatt következett be, vagy

e) ha a nyomozóbíró kötelességeinek vétkes megszegése, hosszabb időn át történő elmulasztása vagy súlyos elhanyagolása miatt a Nyomozóbírói Tanács – titkos szavazással, a tagok legalább kétharmadának szavazatával – tagjainak sorából kizárta.

(5) A nyomozóbírák egyesbíróként járnak el. A Nyomozóbírói Tanács maga állapítja meg ügyrendjét, amelynek tartalmaznia kell az az ügyelosztás szabályait. Az ügyrendet a Kúria elnöke közzéteszi a központi honlapon.”

41. §

A büntetőeljárásról szóló 2017. évi CX. törvény 34. §-a a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:

„(2a) Nyomozóbíró végzi a nyomozást azon büntetőügyekben, amelyek terheltje

a) az ügyészségről szóló törvényben meghatározott magasabb ügyészségi vezető és hozzátartozója, valamint

b) olyan gazdasági társaság, amelynek az a) pontban meghatározott személy közvetlen vagy közvetett – nyilvánosan működő részvénytársaság esetében öt százalékot meghaladó mértékű – tulajdonosa, vezető tisztségviselője vagy felügyelő bizottsági tagja,

c) olyan egyéb jogi személy, amelynek az a) pontban meghatározott személy tisztségviselője vagy felügyelő szervének tagja.”

V. Fejezet

Záró rendelkezések

42. §

Ez a törvény a kihirdetését követő harmadik hónap első napján lép hatályba.

Általános indokolás

Az LMP az elmúlt kilenc évben többtucat antikorrupciós tárgyú törvényjavaslatot, illetve átfogó módosító javaslatot nyújtott be, melyek mindegyike egy-egy lépés lehetett volna abba az irányba, hogy itthon és külföldön egyaránt alappal állíthassa a kormány, hogy fellép a korrupció ellen. E javaslatokat azonban a kormánytöbbség kivétel nélkül elutasította, pedig aktualitásuk mit sem változott.

Ez a törvényjavaslat e korábbi javaslataink aktualizált változatát tartalmazza: egyrészt a 2010-ben hatályon kívül helyezett lobbiszabályozást részben felváltó gazdasági érdekérvényesítésről szóló törvény megalkotását kezdeményezi, másrészt az uniós támogatásokat érintő korrupciós ügyek végső haszonélvezői társadalmi felelősségvállalásának érvényre juttatása érdekében a illetékfizetési kötelezettséget ír elő, harmadrészt számos további, a korrupció megelőzését és feltárását segítő törvénymódosítást tartalmaz, amelyek együttesen a vagyonynyilatkozati rendszer megújítására vonatkozó rendelkezésekkel képesek lehetnek arra, hogy a jövőre nézve érdemben javítsanak az ország korrupciós helyzetén.

A javaslatok közül kiemelést érdemel:

- a) a lobbimegkeresések és -találkozások tényének és a lobbianyagoknak a nyilvánossá tétele, a lobbisták nyilvántartásának ismételt létrehozása,
- b) a közpénzből kötött szerződések teljes és azonnali, a szerződési érvényesség feltételét jelentő közzététele,
- c) az uniós támogatásokkal és nemzeti vagyon hasznosítására vagy közfeladat ellátására vonatkozó szerződések (közbeszerzés, koncesszió vagy bármely más konstrukció szerinti) megkötésére vonatkozó eljárás teljes nyilvánosságának megteremtése a teljes pályázati dokumentáció közzétételével, a nagyberuházások esetében a teljes alvállalkozói lánc nyilvánossá tétele,
- d) a burkolt pártfinanszírozás visszaszorítása érdekében a fizetett állami és önkormányzati, illetve a köztulajdonban álló gazdasági társaságok által megrendelt propaganda közzétételének teljes tilalma, illetve ezen cégek egyéb médiavásárlásainak piaci versenykörülmények közé történő korlátozása,
- e) az átlátható tulajdonosi háttérrel nem rendelkező céges érdekeltségek kizárása a kormánytagok és köztisztviselők számára, illetve az offshore cégekkel való szerződéskötés teljes, a meglévő szerződésállomány felülvizsgálatát is megkívánó tilalma a közszférában, a nem átlátható tulajdonosi szerkezetű cégek hazai cégtulajdona esetén a tényleges tulajdonos kötelező cégnyilvántartási bejelentése,

f) az Állami Számvevőszék megerősítése, antikorrupciós feladatainak bővítése (kötelező utóvizsgálatok korrupciós ügyekre, korrupciós kockázattérkép elkészítése, a korrupciós jellegű közérdekű bejelentések érdemi vizsgálata),

g) a jogszabályi közzétételi kötelezettségek elmulasztásának önálló bűncselekménnyé tétele, a vesztegetési bűncselekményekben feljelentési kötelezettség a vesztegetésben érintett cégek vezetői számára,

h) a média- és sajtótermékek *watchdog* funkciójának erősítése az oknyomozó riportokban feltárt cselekmények és mulasztások bizonyíthatóságának hivatalbóli ügyészégi vizsgálatának, és ezek eredményéről a nyilvánosság rendszeres tájékoztatásának előírásával,

i) részletes összeférhetlenségi szabályok a közbeszerzés előkészítésében vagy az arról való döntésben részt vevő személyek közötti érdek-összefonódás kizárására, így különösen a közeli hozzátartozók körére,

j) az ügyészégi vezetők által elkövetett bűncselekmények nyomozására a nyomozóbírói intézmény bevezetése.

Természetesen mindezen intézkedések hasznosságuk ellenére sem feledtethetik el, hogy a közhatalmi korrupció elleni egyetlen hatékony módszer az, hogyha a büntetőügyben eljáró hatóságok minden pártpolitikai nyomástól függetlenül készek és képesek is arra, hogy az elkövetett korrupciós bűncselekményeket feltárják. Ehhez azonban ma a legkevésbé sem a jogszabályok vagy a hatáskörök hiányoznak.

Ami a javaslat lobbiszabályozásra vonatkozó elemeit illeti: mindent elmond a magyar demokrácia jelenlegi állapotáról, hogy az, hogy a Kormány egy dohányipari cég vezetőjének számítógépén készült törvényszöveget küld meg uniós notifikációra, és a gyümölcsöző együttműködés tényét a nyilvánosság előtt elhallgatják, még csak nem is jogsértő. Miért is lenne az, amikor az egyébként sem túl kemény követelményeket támasztó, a lobbitevékenységről szóló 2006. évi XLIX. törvényt a Kormány első intézkedései között helyezte hatályon kívül, minthogy – mint erről a regisztrált lobbistákat annak idején tájékoztatták is – „nem váltotta be a gyakorlatban az alkalmazásához fűzött reményeket”. Ezzel szemben az Országgyűlésnek a területen természetesen igen fontos törvényalkotási feladata van: a gazdasági élet szereplői által végzett érdekérvényesítés nyilvánosságát számon kérhető módon kell megteremteni.

A gazdasági érdekérvényesítés önmagában nem ördögtől való dolog: az államnak partnerként kell tekintenie a gazdasági élet szereplőire is, és a rendelkezésére álló eszközökkel támogatnia kell a fenntartható fejlődésbe illeszkedő, munkahelyteremtő beruházásokat. Mind az érdekeit érvényesíteni kívánó, tisztességes gazdasági szereplőknek, mind pedig a közhatalmat gyakorló személyeknek érdeke ugyanakkor, hogy az érdekérvényesítésre

átlátható és ellenőrizhető módon kerüljön sor, hiszen csak így kerülhető el az, hogy a korrupció vagy annak látszata lengje körül ezt a tevékenységet.

A törvényjavaslat ebben a tekintetben arra irányul, hogy valamennyi, gazdasági érdekérvényesítési tevékenység megfelelően dokumentált, és a nyilvánosság számára hozzáférhető legyen.

A törvényjavaslat rögzíti, hogy a gazdasági érdekérvényesítéssel összefüggő, közérdekű adatnak nem minősülő adatok közérdekből nyilvánosak. Ez a megoldás biztosítja, hogy minden, a gazdasági érdekérvényesítésre vonatkozó adat vagy közérdekű adatként, vagy közérdekből nyilvános adatként bárki számára hozzáférhető legyen.

A törvényjavaslat közhatalmi döntésnek minősíti az Országgyűlés vagy a helyi önkormányzat döntését is, így a törvényjavaslat rendelkezéseit e testületek ellenzéki tagjaira is alkalmazni kell. Tekintettel arra, hogy az Alaptörvény szerint a pártok kiemelkedő szerepet töltenek be a közérdek meghatározásában, a törvényjavaslat hatálya a képvisellel rendelkező pártok tisztségviselőinél folytatott érdekérvényesítésre is kiterjed.

A javaslat fontos újdonsága az uniós támogatásokat érintő korrupciós ügyek végső haszonélvezői társadalmi felelősségvállalásának érvényre juttatása, és az ún. korrupciós finanszírozási illeték bevezetése.

Részletes indokolás

1. §

A törvényjavaslat arra irányul, hogy valamennyi, a közhatalmi döntések előkészítése során kifejtett gazdasági érdekérvényesítési tevékenység megfelelően dokumentált, és a nyilvánosság számára hozzáférhető legyen, valamint létrejöjjön az ellenérték fejében gazdasági érdekérvényesítési tevékenységet folytató személyek nyilvántartása. Az 1. § ezért megadja a javaslat tárgyi hatályát, valamint javaslat által használt fogalmak meghatározását.

2. §

A törvényjavaslat rögzíti, hogy a gazdasági érdekérvényesítéssel összefüggő, közérdekű adatnak nem minősülő adatok közérdekből nyilvánosak. Ez a megoldás biztosítja, hogy minden, a gazdasági érdekérvényesítésre vonatkozó adat vagy közérdekű adatként, vagy közérdekből nyilvános adatként bárki számára hozzáférhető legyen.

3. §

A törvényjavaslat előírja, hogy a gazdasági érdekérvényesítésről – az azzal összefüggő legfontosabb adatokat tartalmazó – emlékeztető készüljön, amelyet – ha az érdekérvényesítésre

a közhatalmi döntés meghozatalára rendelkező szervnél került sor – elektronikus úton közzé kell tenni. Az emlékeztetőt az arra egyébként hatáskörrel rendelkező szerv csak nemzetbiztonsági érdekből minősítheti állam- vagy szolgálati titokká, egyéb okból az emlékeztető nyilvánossága nem korlátozható. A nyilvánosság biztosítását szolgálja a törvényjavaslat azon rendelkezése is, hogy az emlékeztető, valamint a gazdasági érdekérvényesítéssel összefüggő minden más irat a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény szerinti maradandó értékű, nem selejtezhető iratnak minősül.

4-5. §

Egy demokráciában természetes, hogy a közhatalmat gyakorló személyek rendszeresen kapcsolatot tartanak a gazdasági élet szereplőivel is. Annak érdekében ugyanakkor, hogy ezek a találkozások véletlenül se szolgálhassanak a korrupció terepeként, a törvényjavaslat előírja, hogy azokról nyilvántartást kell vezetni, amelyet a legfontosabb döntéshozók esetében elektronikusan közzé is kell tenni. A törvényjavaslat regisztrációs rendszer alkalmazását írja elő annak érdekében, hogy nyilvánosságra kerüljenek az egy-egy közhatalmi döntés mögött álló érdekek, ezért lobbitevékenységet csak az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet folytathat, aki vagy amely szerepel a nyilvántartásban.

6-7. §

A javaslat a hatályon kívül helyezett 2006-os lobbitorvényhez hasonlóan két nyilvántartás vezetését írja elő. Külön nyilvántartásban szerepelnének a lobbisták (azok a természetes személyek, akik cselekvőképeseek, büntetlen előéletűek, egyetemi végzettséggel rendelkeznek, és nem állnak a nyilvántartásból való törlés hatálya alatt). A második nyilvántartás a lobbitevékenységgel foglalkozó jogi személyeket, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezeteket, vagyis a lobbiszervezeteket tartalmazná. A nyilvántartást vezető szerv nem mérlegelheti a nyilvántartásba vételnél. Amennyiben az igénybejelentés tartalmazna annak okirati igazolását, hogy a szervezet legalább egy tagja vagy alkalmazottja szerepel a lobbisták nyilvántartásában, és emellett a szervezet nem áll a nyilvántartásból való törlés hatálya alatt, akkor fel kell venni a nyilvántartásba.

8. §

A megbízók érdekeinek és a lobbitevékenység nyilvánosságának biztosítását szolgáló közzétételi szabályok.

9. §

A lobbista, illetve lobbiszervezet nyilvántartásból való törlésének, valamint a nyilvántartásba vételtől való eltiltásnak a szabályai.

10. §

Felhatalmazó rendelkezések.

11-12. §

A javaslat a kötelezettek illetékfizetési kötelezettségét, valamint a kötelezettséget keletkeztető tevékenységeket határozza meg.

13. §

A törvényjavaslat a korrupciós finanszírozási illetékfizetési kötelezettség keletkezésének napját határozza meg.

14. §

A törvényjavaslat rögzíti, hogy a korrupciós finanszírozási illeték alapja az uniós intézmények felé fennálló visszafizetési kötelezettség 100 %-a. A kötelezett a megfizetett illeték azon részét visszaigényelheti, amely tekintetében igazolni tudja, hogy azt a jogsértéssel összefüggésben a Magyar Államnak vagy az európai uniós támogatás felhasználásával összefüggésben vele támogatóként vagy közbeszerzési ajánlatkérőként szerződéses viszonyban álló költségvetési szervnek vagy más szervezetnek visszafizetett illetve kártérítésként megfizette. Az illetéket az kötelezett minden év június 30. napjáig – a törvény végrehajtására kiadott kormányrendeletben meghatározott módon – köteles befizetni.

15. §

A törvényjavaslat meghatározza a kötelezettség elmulasztása estén járó jogkövetkezményt. Amennyiben a kötelezett illetékfizetési kötelezettségét elmulasztja, az állami adóhatóság a be nem fizetett illeték kétszeresével azonos összegű bírságot szabhat ki.

16. §

A törvényjavaslat rögzíti, hogy az adóhatósági feladatokat a Nemzeti Adó- és Vámhivatal látja el, a bevétel pedig a központi költségvetés bevételét képezi, mely bevételt a visszafizetéssel érintett európai uniós támogatással érintett közfeladat ellátásra kell fordítani.

17. §

A törvény felhatalmazást ad a Kormány részére, hogy rendeletben állapítsa meg a korrupciós finanszírozási illeték befizetésének eljárására, ellenőrzésére, végrehajtására vonatkozó részletes szabályokat.

18., 22-24., 29. §

Az LMP javaslatot tesz az uniós támogatásokkal és nemzeti vagyon hasznosítására vagy közfeladat ellátására vonatkozó szerződések megkötésére vonatkozó eljárás teljes nyilvánosságának megteremtésére. Akár közbeszerzés, akár koncesszió, akár más konstrukció (pl. az állami földek NFA általi használatba adása) keretében történjék a rendelkezés a közjavakkal, ez minden esetben csak úgy történhet, hogy a teljes pályázati dokumentációt, azaz

a nyertes és vesztes pályázatok szövegét, valamint azok részletes értékelését az eredményhirdetéssel egyidejűleg közzé kell tenni. Ha ez a közzététel elmarad, úgy annak a pályázat érvénytelenségét kell maga után vonnia. Ezek a követelmények megfelelően kell, hogy érvényesüljenek az uniós támogatási eljárásokban is: itt a törvényjavaslat külön is kimondja a pályázati pontszámok nyilvánosságát, amelyeket a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség korábban közölte, ma azonban már nincs ilyen nyilvánosság a támogatási projektekkel kapcsolatban.

19., 21., 27., 30. §

Jelenleg nincs olyan törvényi rendelkezés, amelyből az következne, hogy az Alaptörvény hatálybalépésekor hatályos – akár hosszú távon is hatályban maradó – támogatási és szerződési konstrukciók átláthatósága is megfelelően garantált legyen.

Ennek érdekében, a hatályos szabályokat szigorítva – mivel ma a vállalkozás tulajdonosi szerkezetének nyilvánossá tételével is igazodni tud az új követelményekhez, de nem kell megfelelnie a vagyontörvény szerinti szigorúbb átláthatósági követelmények mindegyikének – javasoljuk idővel e jogviszonyokra is az általános szabályok érvényesítését. A vagyonkezelés és -felhasználás, valamint támogatások mellett a jövőre nézve minden, a központi költségvetés terhére vállalt kötelezettség esetében megköveteli a javaslat az offshore-mentességet, és ugyanezt a követelményt érvényesíti már a közbeszerzéseken való részvétel esetében is.

A törvényjavaslat az átláthatósági szabályok szigorítása mellett kiegészíti köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről szóló 2009. évi CXXII. törvény az Európai Unión kívüli székhelyű offshore gazdálkodó szervezetekkel való ügyletkötés tilalmával. Offshore szervezetként a törvény alkalmazásában az a gazdálkodó szervezet esik a tilalom alá, amely a közterheknek a székhely szerinti államban meghatározott alacsony mértékét kihasználva a valós gazdasági tevékenységre tekintettel fizetendő közterhek megfizetésének elkerülését szolgálja. E szabály értelmezésében a javaslat az állami (önkormányzati) gazdasági társaságot úgy segíti, hogy a klasszikus, a magyar gyakorlatban is használt adóparadicsomokban alapított cégekre kimondja az offshore minőség védelmét. A jogalkalmazást az adóparadicsomnak tekintett országok listájának törvénybe iktatásával kívánjuk segíteni: az Európai Bizottság által a tagállami feketelisták 2014 végi állapota alapján összeállított, a törvényjavaslatba átvett lista[1] valamelyikében fennálló székhely esetén az adóelkerülési célzatot vélelmezni kell. Ez azonban természetesen nem jelenti azt, hogy a más országokban székhellyel rendelkező, de ténylegesen adóelkerülést szolgáló cégek ne esnének a tilalom hatálya alá.

A tiltás a tilalom alatt álló cég többségi tulajdonában álló másik céggel megkötött ügyletre is kiterjed. Ellenőrzését pedig az összes, nem európai céggel kötött szerződés közzétételének kötelezettsége, továbbá az segíti, hogy mind e közzététel, mind pedig a tilalom figyelmen kívül hagyása érvénytelenségi ok.

A törvényjavaslat az állami vezetők és kormánytisztviselők esetén megtiltja az offshore tulajdont.

A törvényjavaslat a költségvetési szervekre vonatkozóan a köztulajdonban álló gazdasági társaságokra vonatkozóval azonos tartalmú tilalmakat és kötelezettségeket állapít meg.

[1]

http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/gen_info/good_governance_matters/lists_of_countries/index_en.htm

20., 28. §

A magyar demokrácia működésének legnagyobb akadálya évtizedek óta a párt- és kampányfinanszírozás rendezetlensége. Ezt a problémakört nem hogy nem oldotta meg a közjogi rendszer teljes újratervezésével a hivatalban lévő Országgyűlés alkotmányozó többsége, hanem a 2018-as választásokkal a hátunk mögött pontosan ugyanúgy, teljes átláthatatlanságban működhetnek a pártok bújtatott és kevésbé bújtatott finanszírozási útjai, és pontosan úgy, csak hatékonyabban düböröghetett a közpénzből folytatott kormánypárti sikerkampány, mint négy, nyolc vagy tizenkét éve. A helyzet megváltoztatása érdekében egyrészt el kell végre fogadni az LMP által 2010 óta következetesen javasolt kampányfinanszírozási reformot, másrészt konkrét tilalmakat kell szabni a kormányzati és egyéb állami sikerpropagandával szemben. Ennek hatása természetesen a jelöltek, a pártok és egyéb jelölő szervezetek esélyegyenlősége szempontjából is kiemelkedő, ám a törvényjavaslatban való szerepeltetését a burkolt pártfinanszírozással járó korrupció elleni küzdelem teszi szükségessé.

A törvényjavaslat általános tartalmi követelményt állapít meg minden (állami vagy önkormányzati) közpénzből finanszírozott kommunikációra. A követelmény lényege: a fizetett kommunikációnak minden esetben a címzettek által felhasználható gyakorlati információt kell megjelenítenie, és természetesen önmagában az elért eredmények ismertetése vagy a költségvetési szerv tevékenységének, fontosságának méltatása nem ilyen. Ezek a követelmények értelemszerűen irányadóak a köztulajdonban álló gazdasági társaságok esetén is, illetve ezen cégek egyéb médiavásárlásainak csak piaci versenykörülmények között lehet helye.

A szabály természetesen a közhivatalt ellátók részvételét a politikai vitákban, illetve szólásszabadságukat nem korlátozza: ha ez nem kerül közpénzbe, akkor úgy propagálhatják tevékenységük sikerét, ahogy nem szégyellik.

25. §

Az LMP antikorrupciós politikájában egy megerősített, a pártpolitikai szereplőkkel nemcsak konfliktust vállaló, hanem azt kifejezetten kereső, a korrupciógyanús ügyekben a büntetőfeljelentéseket szállító Állami Számvevőszék az antikorrupciós tevékenység

központja. Ennek megfelelően a törvényjavaslat kiegészíti a számvevőszéki feladatlistát, illetve korrupciós ügyekben kötelezővé teszi a számvevői utóellenőrzést.

A panasztörvény alapján az ombudsmanhoz telepített, az első hónapok jogalkalmazási gyakorlata, főként a közérdekű bejelentéseket fogadó online felület megvalósítási módja alapján teljesen reménytelen küzdelmet jelentő hatáskörökből a korrupciós ügyekre vonatkozó érdemi eljárást ki kell emelni és át kell adni a számvevőknek.

26. §

A média- és sajtótermékek watchdog funkciójának erősítése érdekében az ügyészség közérdekvédelmi feladatainak bővítésével javaslom a médiaszolgáltatók és a sajtótermékek oknyomozó riportjaiban feltárt cselekmények és mulasztások bizonyíthatóságának hivatalbóli vizsgálatát, és ezek eredményéről a nyilvánosság rendszeres tájékoztatását.

31. §

A törvényjavaslat a Büntető Törvénykönyv kis terjedelmű, de fontos módosítását is elvégzi két új tényállás beillesztésével, illetve a korrupciós bűncselekményekkel összefüggő feljelentési kötelezettség kiterjesztésével.

A törvényjavaslat célja új, a közérdekű adatok közzétételének elmulasztását vétségként büntetni rendelő tényállás megállapítása. A visszaélés közérdekű adattal elkövetési magatartásként tartalmazza azt az esetet, amikor a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló törvényi rendelkezések megszegésével az arra kötelezett – a törvényjavaslat szerint jogerős bírósági döntésben megállapított – tájékoztatási kötelezettségének nem tesz eleget, ami a közérdekű adatok nyilvánosságára vonatkozó törvények rendszerében jóval kisebb súlyú jogsértéseket is magában foglal, mint a közzétételi kötelezettségek elmulasztása. Ugyanakkor a közzététel az információszabadság egyik legfontosabb eleme, azonban a jogalkalmazás nem tekinti a jogszabályban elrendelt közzétételi kötelezettség elmulasztását olyannak, ami a visszaélés közérdekű adattal vétsége elkövetésének megállapítását megalapozná. Legalábbis ezt látszik alátámasztani, hogy bár az információszabadságról szóló törvény közzétételi rendelkezéseinek vagy a közpénzek felhasználásával összefüggő adatok közzétételét előíró „üvegzsébszabályoknak” a megsértésére igen könnyű példát találni a közelmúltból, önmagában közérdekű adat közzétételének elmaradása miatt büntetőeljárás ismereteim szerint egyetlen alkalommal sem indult. [A korábbi Btk. 177/B. § egészének jogalkalmazási gyakorlata sem volt számottevő, hiszen a tényállás alapján 2005 és 2010 között összesen hat (!) esetben történt vádemelés.] E helyzet megszüntetése érdekében javaslom a törvényben elrendelt közzétételi kötelezettség elmulasztását önálló vétségként büntetni rendelni.

A javaslat emellett kiterjeszti a korrupciós bűncselekmény feljelentésének kötelezettségét az érintett gazdasági szervezet vezetőire.

Végül a törvényjavaslat a választás, a népszavazás, a népi kezdeményezés és az európai

polgári kezdeményezés rendje elleni bűncselekmény tényállását úgy egészíti ki, hogy a bűjtatott állami pártkampány-tevékenység is e tényállás szerint minősüljön. Az államháztartási törvénybe a Javaslattal beillesztett egyértelmű tilalmak a tényállást számonkérhetővé teszik, a három év szabadságvesztésig terjedő büntetési tétel pedig arányos fenyegetettséget jelent.

32. §

A hatályos panasztörvényben szereplő, a bejelentő védelmét szolgáló munkaügyi intézkedések elégtelenek, hiszen például egy komoly korrupciós ügyben a bili kiborítását követő azonnali megtorlás, az állás és a megélhetés rögtöni elvesztése akkor is nagyon súlyos lélektani korlát a belső whistleblowerek számára, ha bíznak abban, hogy évekkel később ügyis megnyerik a munkaügyi pert. Az áldozatvédelmi támogatások bizonytalan ígérete kevés ennek a hatásnak a kiküszöbölésére, ezért a közérdekű vészjelzések esetén azonnali és automatikus felmentési védelmet javaslok meghatározni minden foglalkoztatási jogviszonyban az ügy kivizsgálásáig, de legalább egy évig. Ez a védelem természetesen párhuzamos marad azzal a szabállyal, hogy a bejelentést megtorló munkáltatói intézkedés minden esetben – így a vizsgálat után vagy az egy év lejártával is – jogellenesnek minősül.

Természetesen egy ilyen védelem motiválhat alaptalan bejelentésekre, ezért garanciát kell teremteni mellé: javaslom ezért azt is, hogy a munkáltató soron kívüli eljárásban bírósági döntés alapján szabadulhasson a tilalom alól. Ez, valamint a felróhatóan alaptalan bejelentéssel összefüggő kártérítés megfelelő garanciát jelenthet a rossz szándékú, lejárató jellegű vagy éppen egy már meglévő munkaügyi konfliktust befolyásolni kívánó alaptalan bejelentésekkel szemben.

33. §

A törvényjavaslat úgy módosítja a közbeszerzésekről szóló törvényt, hogy tartalmilag nem érintve az általános összeférhetlenségi szabályokat, azokat az egyértelmű számonkérhetőség érdekében viszont tovább konkretizálva – részletes összeférhetlenségi szabályokat ad a közbeszerzés előkészítésében vagy az arról való döntésben részt vevő személyek közötti érdek-összefonódás kizárására.

Ennek megfelelően az eljárásban ajánlattevőként, részvételre jelentkezőként, alvállalkozóként vagy az alkalmasság igazolásában részt vevő szervezetként az a személy vagy szervezet nem vehetne részt, amely vagy aki az eljárás előkészítésében részt vett, továbbá szintén kizártak lennének a közpénzekből nyújtott támogatások átláthatóságáról szóló szabályozás szerint az állami támogatásokból is kizárt kormányzati vezetők, valamint az uniós források felhasználásában döntési jogkörrel rendelkező személyek. Az ajánlattevő vezetőjére és helyettesére, illetve a felette irányítási joggal rendelkező személyekre, önkormányzati ajánlattevők esetében pedig a polgármesterre is vonatkozna a tilalom.

A felsorolt, a közbeszerzési eljáráson való részvételből természetesen kizárt személyek

tekintetében minden esetben kizárt lenne a közeli hozzátartozók teljes köre, az adott személy tulajdonában lévő, illetve három évre visszamenőleg volt gazdasági társaság, valamint a tilalommal érintett cégek tekintetében a cégtárs is.

Végül hasonló, de értelemszerűen szűkebb – kizárólag az ajánlattevőkkel való érdekközösséget kizáró – szabályt javaslok a közbeszerzési eljárásban ajánlatkérői oldalon közreműködő személyek összeférhetetlenségére is.

34., 36. §

A törvényjavaslat kiterjeszti a nyilvánosságra hozatali követelményt a közbeszerzési eljárásban. Ha a szerződés melléklete lényeges adatokat tartalmaz (pl. árat), akkor azt is nyilvánosságra kell hozni. Gyakori ugyanis, hogy kiüresített szerződéseket tesznek közzé az ajánlatkérők, mert a lényeget a mellékletekbe teszik, ezzel korlátozván a közbeszerzések átláthatóságával szembeni alapvető elvárásokat.

35. §

A közbeszerzések körében teljes offshore-mentesség szükséges, ezért a javaslat megszünteti azt a lehetőséget, hogy olyan gazdasági szereplők telessenek ajánlatot a közbeszerzési eljárásban, amelyekben tisztázatlan tulajdonosi háttérű vagy offshore cég 25%-ot nem meghaladó tulajdoni részesedéssel rendelkezik. Az ilyen háttérű, tulajdonosi szerkezetű gazdasági szereplők teljes kizárását javasoljuk az ajánlatkérők közül.

37. §

Az építőipari projektek, és így az építőiparban működő cégek létezésének és versenyképességének legnagyobb hátráltatója a vállalkozói körbetartozások problémája. A fővállalkozók gyakran visszaélnék helyzetükkel, nem fizetik ki alvállalkozóikat, illetve egy csőd-vagy felszámolási eljárás során a vállalkozó által még ki nem fizetett, az alvállalkozót megillető díj a felszámolási vagyron részét képezi, és így az alvállalkozó által már teljesített szolgáltatás ellenértékéül szolgáló, már megszolgált díj más hitelezők kielégítésére szolgál.

A javaslat ezért kötelezően írja elő a fővállalkozónak, hogy nyilatkozzon az ajánlatkérő számára, hogy mely alvállalkozókat vont be a teljesítésbe és mennyi az őket megillető alvállalkozói díj. Az ajánlatkérő először az alvállalkozókat megillető ellenszolgáltatást fizeti meg azok számlái alapján, és csak ezen ellenszolgáltatásnak az alvállalkozók felé történő kifizetésének bizonyítása után fizeti ki a fennmaradó részt az ajánlattevőként szerződő félnek.

A módosítási javaslat megerősíti, hogy ebben az esetben sem része a felszámolói vagyonnak az ellenszolgáltatás azon része, amely az alvállalkozókat illeti és az időközben felszámolási eljárás alá került fővállalkozó számára került kifizetésre.

38-41. §

A törvényjavaslatnak célja az nyomozóbírói intézmény létrehozása is. A nyomozóbírák a bírói szervezet keretei között tevékenykedő bírák, akik az ügyészségi vezetők vagy érdekkörükbe tartozó személyek, szervezetek által elkövetett bűncselekmények és más jogsértések tekintetében a legfontosabb ügyészi feladatokat látják el, köztük a nyomozást, a vádképviselést is.

A javaslat nem közvetlen reakció az elmúlt évek ügyészségi teljesítményére: az elképzelést már az LMP 2012-ben meghirdetett Antikorrupciós 12 pontja is azonos formában tartalmazta. Az új intézmény ugyanis biztosítani tudja, hogy a legnagyobb súlyú jogsértések esetén kiemelt jelentőséggel bíró büntetőjogi felelősség megállapítása a közvádért felelős ügyészi szervezet vezetése tekintetében is minden esetben megtörténhet.

42. §

Hatálybaléptető rendelkezés.